

Protokół

99. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 29 listopada 2017 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 98. posiedzenia Komisji z dnia 27 września 2017 roku.
3. Przyjęcie planu pracy Komisji na 2018 rok.
4. Pozostałe sprawy bieżące.
5. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuowanie omawiania wykazu z obszaru Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Australii i Oceanii.
6. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia.
7. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu z obszaru Afryki Subsaharyjskiej.
8. Wolne wnioski.

Obrady prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska, przewodnicząca Komisji.

Ad 1. Przewodnicząca przywitała członków Komisji.

Ad 2. Po wprowadzeniu drobnych korekt redakcyjnych protokołu 98. posiedzenia przyjęto jednogłośnie (13 głosów za).

Ad 3. Prezydium Komisji przedstawiło propozycję planu pracy KSNG na 2018 rok. Do zaproponowanego planu członkowie Komisji wprowadzili dwie zmiany: w punkcie dotyczącym *Urzędowego wykazu polskich nazw geograficznych świata* pominięto podpunkty odnoszące się do składu i druku publikacji, natomiast w punkcie dotyczącym wykazu obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zrezygnowano z podpunktu odnoszącego się do opracowania wykazów nazw w języku francuskim i hiszpańskim. Ponadto wprowadzono drobne zmiany redakcyjne.

Po wprowadzeniu tych zmian plan pracy Komisji na 2018 rok przyjęto jednogłośnie (13 głosów za).

Ad 4. Ministerstwo Spraw Zagranicznych w dalszej części opiniowania *Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych* zwróciło się w połowie października do Komisji z prośbą o pominięcie w załączniku z terytoriami o nieustalonym lub spornym statusie międzynarodowym Wysp Spratly. Wyspy te były uwzględniane, jako terytorium o nierozstrzygniętym statusie politycznym, w wykazach nazw państw od 2007 roku. Obecnie jednak ich sytuacja uległa zmianie. W lipcu 2016 r. Stały Trybunał Arbitrażowy w Hadze, działając na podstawie Aneksu VII do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, wydał wyrok w sporze wytoczonym przez Filipiny przeciwko Chinom. W wyroku tym uznał m.in., że żaden z obiektów tworzących Wyspy Spratly nie jest wyspą – są to skały, rafy, łachy, czyli obiekty nieterytorialne. Z tego powodu MSZ uważa, że nie ma obecnie

uzasadnienia do traktowania tych raf i skał jako terytorium oraz wymieniania ich w wykazie wraz z terytoriami quasi-państwowymi posiadającymi terytorium (minimalnie to 3355 km² w przypadku Cypru Północnego), ludność (minimalnie to 54 tys. w przypadku Osetii Południowej, a maksymalnie 23,5 mln dla Tajwanu) i władze.

Ze względu na konieczność oddania *Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych* do druku nie można było zwlekać z decyzją o skasowaniu nazwy *Wyspy Spratly* dla terytorium do czasu posiedzenia Komisji. Zgodnie z § 4 regulaminu Komisji, w tego typu szczególnie pilnych i ważnych sprawach stanowisko w imieniu Komisji pomiędzy jej posiedzeniami może zająć Przewodniczący. Stanowisko to może zostać zajęte dopiero po uprzednim zasięgnięciu, w trybie roboczym, opinii członków Komisji i winno uzyskać weryfikację na najbliższym posiedzeniu. Korzystając z tego przepisu, Przewodnicząca zaproponowała skasowanie nazwy *Wyspy Spratly* dla terytorium. Propozycja ta została w trybie roboczym przekazana członkom Komisji – 7 osób poparło propozycję, dwie były jej przeciwnie, jedna wstrzymała się. Na tej podstawie Przewodnicząca podjęła decyzję o skasowaniu nazwy *Wyspy Spratly* dla terytorium.

Na bieżącym posiedzeniu członkowie Komisji zostali poproszeni, zgodnie z zapisami regulaminu, do zatwierdzenia tej decyzji – za było 11 osób, przeciw jedna oraz jedna wstrzymała się. Jednocześnie Komisja ustaliła, że zachowany zostanie egzonim *Spratly* dla obiektu naturalnego (grupy wysp/raf) – będzie on wymieniony w wykazach nazw Chin, Filipin, Malezji, Tajwanu i Wietnamu.

Prezydium Komisji poinformowało, że polsko-czesko-słowackie spotkanie nazewnictwa, które było planowane na jesieni tego roku, zostało przełożone na wiosnę przyszłego roku. Odbędzie się ono w Warszawie w GUGiK-u, organizatorami jest KSNG i GUGiK, a tematem przewodnim – polityka nazewnictwa.

Na poprzednim posiedzeniu poinformowano, że przewodnicząca Sekcji Bałtyckiej, Vita Strautniece z Łotwy, zaproponowała, aby Polska rozważyła objęcie stanowiska wiceprzewodniczącego tej sekcji. Funkcja ta w praktyce przypisana jest do konkretnej osoby – ze względu na to, że językami roboczymi tej sekcji jest rosyjski i angielski, dobrze by było, aby osoba ta posługiwała się oboma tymi językami. Prezydium Komisji poddało pod dyskusję, czy przyjmować tę propozycję i kto miałby być wiceprzewodniczącym. Ze względu na to, że nie zgłosił się kandydat na objęcie tej funkcji, ustalono, że propozycja Vity Strautniece nie zostanie przyjęta.

Omówiono nazwy pozostawione do wyjaśnienia na poprzednich posiedzeniach Komisji.

Wyjaśniono wątpliwości dotyczące trzech nazw budowli z Jerozolimy przyjętych na 97. posiedzeniu – *kaplica Skazania*, *kaplica Biczowania* i *kościół Konania*. Obiekty te zarówno w publikacjach polskich, jak i zagranicznych wymieniane są pod różnymi nazwami. Postanowiono w związku z tym ustalić, przez aklamację, dla nich po dwie nazwy, dotychczasowe pozostawiając jako wariantowe: *kościół Skazania* i *kaplica Skazania*, *kościół Biczowania* i *kaplica Biczowania* oraz *kościół Wszystkich Narodów* i *kościół Konania*.

Wyjaśniono także nazwy dla parku w Lahaurze, w Pakistanie – postanowiono przyjąć dla niego nazwę **Wielki Park Ikbala** (aklamacja) oraz piramidy w Uxmal, w Meksyku – przyjęto dla niej nazwę **piramida Czarownika** (aklamacja).

Na poprzednim posiedzeniu odłożono również do wyjaśnienia propozycję dodania nazwy *Wzgórze Herzla* dla wzniesienia w Jerozolimie. Wątpliwości budziło, czy jest to ten sam obiekt co *Wzgórze Pamięci*. Zgodnie z publikacjami izraelskimi, w tym mapami topograficznymi, są to dwa obiekty. *Wzgórze Herzla* jest kulminacją niewielkiego grzbietu (834 m n.p.m.); znajduje się tu narodowy cmentarz Izraela. Natomiast *Wzgórze Pamięci* jest kolejną kulminacją tego grzbietu (ok. 805 m n.p.m.), leżącą ok. 400 m na zachód i oddzieloną od Wzgórza Herzla niewielkim siodłem. Znajduje się tu Instytut Jad Waszem. Komisja postanowiła w związku z tym dodać nazwę **Wzgórze Herzla**, jako nazwę osobnego obiektu (aklamacja).

Ponadto, jako uzupełnienie wcześniej przyjętych wykazów, postanowiono dodać nazwy:

- **Dolina Poległych** (aklamacja), przy czym ustalono, że będzie to nazwa dla innego obiektu antropogenicznego w Hiszpanii, a nie dla mauzoleum,
- **monastyr Zaśnięcia Matki Bożej** (Swijażsk, Rosja) – aklamacja,
- **Wieża Federacji** dla wieżowca (Moskwa) – aklamacja,
- **Ściana Boleści** dla pomnika (Moskwa) – 11 głosów za, 0 przeciw, 3 wstrzymujące się; dla obiektu tego spotykane są także nazwy *Ściana Żalu* i *Ściana Smutku*, jednak rosyjskie słowo скорбь, stosowane w nazwie oryginalnej, w tradycji religijnej odnosi się do boleści, a nie do smutku lub żalu (Скорбящая Божья Мать – Matka Boska Bolesna), stąd dla podobnie nazwanego pomnika w Magadanie Komisja już wcześniej przyjęła nazwę *Maska Boleści*.

M. Zych przekazał nowe informacje dotyczące alfabetu łacińskiego w Kazachstanie. Przejście języka kazachskiego z zapisu cyrylicą na zapis łaciński było dyskutowane w tym kraju od 1998 roku. Na początku roku podjęto ostatecznie decyzję o przejściu na alfabet łaciński, a nowy alfabet został oficjalnie przyjęty rozporządzeniem prezydenta z 26 października 2017 r. Alfabet ten zawiera 32 litery, w tym 9 liter połączonych z apostrofem; brak jest w nim natomiast liter ze znakami diakrytycznymi. Alfabet łaciński nie został jeszcze wprowadzony – mają zostać dopiero opracowane zasady konwersji połączone z reformą ortografii, przy czym prawdopodobnie nie będzie to wyłącznie przejście z jednego alfabetu na drugi, zgodnie z ustalonym schematem, gdyż będą następowały tu także różne modyfikacje zapisu, natomiast w odniesieniu do nazw własnych, w tym nazw geograficznych, będą prawdopodobnie stosowane nieco inne zasady konwersji dla nazw kazachskich, a inne dla nazw obcych, w szczególności rosyjskich. Przechodzenie na nowy alfabet ma się zakończyć w 2025 roku. Do czasu ostatecznego ustalenia nowego zapisu kazachskich nazw geograficznych w alfabecie łacińskim, Komisja będzie stosować dotychczasowy zapis cyrylicy.

Omówiona została propozycja zasad opracowania wymowy polskich nazw zawartych w *Urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata*, przygotowana przez M. Zycha. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 14 lutego 2012 r. w sprawie państwowego rejestru nazw geograficznych powinna zostać opracowana wymowa

nazw zapisana w międzynarodowym alfabecie fonetycznym (IPA), uproszczona wymowa zapisana za pomocą liter alfabetu polskiego oraz zapis dźwiękowy wymowy. Wymowa będzie opracowana dla każdej, uwzględnionej w *Urzędowym wykazie*, polskiej nazwy (polskiego egzonimu), a sama praca ma być podzielona na etapy.

Członkowie Komisji zgłosili kilka uwag do przedstawionej propozycji, poprawiających niefortunne sformułowania i doprecyzowujących niektóre zapisy. Dyskutowano także nad podanymi przykładami wymowy. Zgłoszone uwagi zostały wprowadzone do zasad, członkowie Komisji zostali zaś poproszeni o przesłanie korzystniejszych, niż zawarte obecnie w zasadach, przykładów wymowy.

Omówiona została także propozycja zasad opracowania obiektów nadrzędnych dla obiektów geograficznych uwzględnionych w *Urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata*, przygotowana przez M. Zycha. Podane takich obiektów nadrzędnych wynika również z zapisów Rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie państwowego rejestru nazw geograficznych. Nazwy obiektów nadrzędnych ustalane będą tylko dla obiektów geograficznych będących częścią innych obiektów geograficznych, w tym obiektów będących jednostkami podrzędnymi dla jednostek podziałów fizycznogeograficznych. Podawane powinny być nazwy obiektów nadrzędnych znajdujących się hierarchicznie bezpośrednio ponad danym obiektem.

Do zaproponowanych zasad głoszone zostały drobne uwagi redakcyjne.

Ad 6. Ustalono, że przed kontynuacją omawiania wykazu nazw z obszaru Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Australii i Oceanii omówiony zostanie wykaz nazw z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia.

Omawiając wykaz egzonimów dla budowli z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia Komisja postanowiła:

- dodać egzonim *Błękitny Meczet* dla obiektu sakralnego (Mazar-i Szarif, Afganistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczet* wraz z formą wariantową *meczet Piątkowy* dla obiektu sakralnego (Herat, Afganistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Chodży Abdullaha Ansariego* dla budowli (Herat, Afganistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Ogrody Babura* dla parku (Kabul, Afganistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Republiki* dla placu (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Wolności* dla placu (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Grzegorza Oświeciciela* dla obiektu sakralnego (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Krzyża Świętego* dla obiektu sakralnego (Hachpat, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Matki Bożej* dla obiektu sakralnego (Sanahin, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Odkupiciela* dla obiektu sakralnego (Sanahin, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Świętej Gajany* dla obiektu sakralnego (Wagharszapat, Armenia) – aklamacja,

- dodać egzonim *kościół Świętej Rypsymy* dla obiektu sakralnego (Wagharszapat, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *Kaskady* dla budowli (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *Matka Armenia* dla pomnika (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *park Zwycięstwa* dla parku (Erywań, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *Skrzydła Tatewu* dla kolei linowej (koło Tatewu, Armenia) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Wolności* dla placu (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *ulica Nizamięgo* dla ulicy (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Ateszgah* dla świątyni ognia (koło Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *meczet Muhammada* dla obiektu sakralnego (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *meczet Piątkowy* dla obiektu sakralnego (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Nizamięgo* dla budowli (Gandża, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *baszta Dziewicza* dla budowli (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *pałac Chanów Szekijskich* dla budowli (Şəki, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *pałac Szachów Szyrwanu* dla budowli (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Ogniste Wieże* dla kompleksu wieżowców (Baku, Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Miasto Wewnętrzne* dla części Baku (Azerbejdżan) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Wolności* dla placu (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *aleja Rustawelego* dla ulicy (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *most Pokoju* dla mostu (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *cmentarz Kukijski* dla cmentarza (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Bagrata* dla obiektu sakralnego (Kutaisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Sioni* dla obiektu sakralnego (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Trójcy Świętej* dla obiektu sakralnego (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- pozostawić do wyjaśnienia, czy wprowadzić nazwę *monastyr Trójcy Świętej* dla obiektu sakralnego (Gergeti, Gruzja),
- dodać egzonim *Nowy Aton* dla monastyru (Nowy Aton, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *Matka Gruzja* dla pomnika (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *Suchy Most* dla wiaduktu (Tbilisi, Gruzja) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Amira Czachmagha* dla placu (Jazd, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Imama* dla placu (Isfahan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Wolności* dla placu (Teheran, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Zbawiciela* dla obiektu sakralnego (Isfahan, Iran) – aklamacja,

- dodać egzonim *kościół Świętej Marii* dla obiektu sakralnego (Urmia, Iran) – aklamacja,
- zmienić egzonim *meczeta Imama Chomejniego* na *meczeta Imama* wraz z dodaniem formy wariantowej *meczeta Królewski* dla obiektu sakralnego (Isfahan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *meczeta Szejcha Lotfollaha* dla obiektu sakralnego (Isfahan, Iran) – aklamacja,
- zmienić egzonim *meczeta Imama Rezy* na *mauzoleum Imama Rezy* dla obiektu sakralnego (Meszhed, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *monastyr Świętego Stefana* dla obiektu sakralnego (koło miasta Dżolfa, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *monastyr Świętego Tadeusza* wraz z formą wariantową *Czarny Kościół* dla obiektu sakralnego (koło Sija Czeszme, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *Różowy Meczeta* dla obiektu sakralnego (Sziraz, Iran) – (4 głosy za, 3 przeciw, 5 wstrzymujących się),
- dodać egzonim *Wielki Meczeta* wraz z formą wariantową *meczeta Piątkowy* dla obiektu sakralnego (Isfahan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczeta* wraz z formą wariantową *meczeta Piątkowy* dla obiektu sakralnego (Jazd, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *most Trzydziestu Trzech Łuków* dla mostu (Isfahan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *grobowiec Cyrusa Wielkiego* dla budowli (Pasargady, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *grobowiec Dariusza I* dla budowli (koło Persepolis, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *grobowiec Hafiza* dla budowli (Sziraz, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Awicenny* dla budowli (Hamadan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Chomejniego* dla budowli (koło Teheranu, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Estery i Mordechaja* dla budowli (Hamadan, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Fatimy al-Masumy* dla budowli (Kom, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Firdausiego* dla budowli (Tus, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Kawusa* dla budowli (Gonbad-e Kawus, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Oldżajtu* dla budowli (Sultanije, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Proroka Daniela* dla budowli (Suza, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *twierdza Karima Chana* dla budowli (Sziraz, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *brama Wszystkich Ludów* dla budowli (Persepolis, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *pałac Czterdziestu Kolumn* dla budowli (Isfahan, Iran) – aklamacja,

- dodać egzonim *pałac Dariusza* dla budowli (Persepolis, Iran) – aklamacja,
- dodać egzonim *wieża Wolności* dla budowli (Teheran, Iran) – aklamacja.

Ze względu na brak czasu na kolejne posiedzenie przeniesiono dokończenie omawiania wykazu polskich nazw budowli z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia, z obszaru Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Australii i Oceanii oraz z obszaru Afryki Subsaharyjskiej.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska